

Kuidas on kliimaseaduse lahendanud teised riigid?

Keskkonnaõiguse Keskuse analüüsi
tulemuste tutvustus

Triin Jäädmaa 25.01.23

Ülevaade

- 2021. a augustikuu seisuga oli maailmas kehtestatud 46 kliimaraamseadust
- Euroopas hetkel 7 riiki kliimaseaduseta
- Riikide erinevad lähenemised kliimaseadusele:
 - Üldine raamseadus – põhimõtted, riigi kohustused, kliimaeesmärgid, teekaart
 - Täpsem regulatsioon ka eriküsimustes (nt õiglane üleminek jm)
- Taustaks – Euroopa riikide arenev kohtupraktika - kliimakaebused
 - 2019 Urgenda (Holland)
 - 2020 Iirimaa
 - 2021 Belgia, Prantsusmaa (I aste)
 - 2021 Saksa konstitutsioonikohus
 - 2022 Tšehhi (I aste)
- Euroopa Inimõiguste Kohtu menetluses ka kaebus Eesti vastu
 - Youth for Climate Justice v. Austria, et al. (2020 >>...)
 - 33 riigi ebapiisav tegevus kliimamuutuste leevendamisel (etteheited vähesele ambitsioonikusele, vajalike uuringute ja regulatsiooni puudumisele)

Näited: Saksamaa (1)

- Saksa kliimaseadus (2019) – teemad
 - Kliimaeesmärgid ja aastased heitkogused, sh LULUCF
 - Aastaks 2030: KHG ↓ 65% (vs 1990)
 - Aastaks 2040: KHG ↓ 88% (vs 1990)
 - Aastaks 2045: kliimaneutraalsus
 - Eesmärgid seatud sektorite ja aastate kaupa (vt lisad)
 - Kiirtegevuskava aastaste heitkoguste ületamise puhuks
 - Kliimakavad ja aruandlus
 - Kliimaküsimuste ekspertnõukogu
 - Avaliku sektori asutuste eeskujufunktsioon - kaalumiskohustus, kliimaneutraalne liiduvalitsus jm

Näited: Saksamaa (2)

Annex 2
Permissible annual emission budgets for the years 2020 to 2030 (ad section 4)

Annual emission budgets in million tonnes of CO2 equivalent	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Energy	280		257								108
Industry	186	182	177	172	165	157	149	140	132	125	118
Buildings	118	113	108	102	97	92	87	82	77	72	67
Transport	150	145	139	134	128	123	117	112	105	96	85
Agriculture	70	68	67	66	65	63	62	61	59	57	56
Waste and Other	9	9	8	8	7	7	6	6	5	5	4

Annex 3
Annual mitigation targets for the years 2031 to 2040 (ad section 4)

	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Annual mitigation targets in relation to 1990	67%	70%	72%	74%	77%	79%	81%	83%	86%	88%

Hiljemalt 2032. aastal peab liiduvalitsus esitama seadusandliku ettepaneku iga-aastaste leevenduseesmärkide seadmiseks aastateks 2041–2045.

Näited: Iirimaa

- Iiri kliimaseadus (2015) – ülesehitus
 - § 1. **Mõisted**
 - § 2. **Seaduse mõju**
 - § 2A. **Vastutuse piirang**
 - § 3. **Riiklik kliimaeesmärk**
 - § 4. **Pika- ja lühiajalise riikliku kliimakava koostamise raamistik ja ajakava**
 - §§ 5.-6. **Kliimamuutustega kohanemise raamistik** (üleriigilise ja sektoriaalsete kohanemiskavade koostamise kohustus)
 - §§ 6A.-6D. **Süsinikueelarve raamistik** (ettevalmistamine, kinnitamine, ülevaatamine, sektoriaalsed heitmete ülempiirid)
 - §§ 8.-13. **Sõltumatu teadusnõukogu** (asutamine, isikukoosseis, huvide konflikti vältimine, ülesanded, perioodilised aruanded)
 - § 14A. **Aruandlus** (iga-aastased eduaruanded)
 - § 14B. **Kohalike omavalitsuste ülesanded** (kohalike kliimakavade koostamise raamistik ja ajakava)
 - § 15. **Avaliku halduse kandjate üldised kohustused**

Näited: Holland

- **Hollandi kliimaseadus (2019) – ülesehitus**
 - § 1. **Mõisted**
 - § 2. **Kliimaeesmärgid**
 - §§ 3.-5. **Riikliku kliimakava raamistik** (nõuded koostamisele, läbivaatamisele, vastuvõtmise protsessile, kaasamisele)
 - §§ 6.-7. **Aruandlus** (iga-aastased seirearuanded – sh meetmete tulemuslikkuse analüüs, iga ministeeriumi raport kliimapoliitika elluviimise kohta, finantsmõjude analüüs)
 - § 8. **Kaasamine**
 - §§ 9.-10. **Üldsätted**
- **Elektritootmises kivisöe kasutamise keelustamise seadus (2019) – ülesehitus**
 - § 1. **Mõisted**
 - §§ 2.-3a. **Elektritootmises kivisöe kasutamise keeld ja selle tingimused**
 - kivisöe kasutus on keelatud alates 2030 aastast; enne seda järkjärguline vähendamine;
 - § 4. **Kompensatsiooni maksmise tingimused**
 - § 4a. **Töötajate hüvitiste ja ümberõppe fond**
 - §§ 5.-6. **Vastutus seaduse täitmata jätmise eest (sanktsioonid)**
 - §§ 7.-8. **Üldsätted**
 - Seonduv kohtuasi: RWE and Uniper v. State of the Netherlands (2021 >> 2022)